

Weet je dat zeker?

Ineke Westbroek

Tot voor kort was er volop werk voor pedagogisch medewerkers en zorg- en welzijnswerkers. Sinds de crisis dreigen zij werkloos te worden. Roc's stellen een numerus fixus in voor opleidingen met weinig arbeidsmarktperspectief. En studenten wordt bij de intake nadrukkelijk gewezen op de baankansen na afloop van de opleiding. Eerlijke voorlichting helpt!

Kinderopvang? Weet je dat zeker? Om te voorkomen dat studenten voor de WW worden opgeleid, adviseerde het Rotterdamse Albeda College afgelopen zomer 2.000 aspirant-studenten - veelal Zorg en Welzijn - een andere keuze te maken. Met ombuiggesprekken bewoog het roc 600 studenten tot een andere studiekeuze. Hiernaast stelden ze een numerus fixus in voor opleidingen met weinig arbeidsperspectief, zoals Sociaal Cultureel Werk en Sociaal Pedagogisch Werk.

Ombuiggesprekken

De ombuiggesprekken starten met een klassikale voorlichting voor aspirant-studenten en hun ouders. Ze krijgen een door de school opgestelde 'arbeidsmarktbijsluiter', een lijst die in één oogopslag de arbeidsmarktperspectieven van de favoriete opleidingen én van relevante opleidingen in de komende jaren toont. Kleuren geven het arbeidsperspectief aan. Na de klassikale voorlichting volgen individuele gesprekken, bij voorkeur met ouders erbij.

'Kies maar wat je leuk vindt, dan heb je de meeste kans op een diploma', adviseren ouders en leraren vmbo'ers vaak. 'Dat zijn

adviezen om schooluitval te voorkomen,' constateert Renata Voss, lid van het college van bestuur van Albeda. 'Natuurlijk moeten leerlingen een opleiding kiezen die aansluit op hun interesse en aanleg, maar zo'n opleiding moet tegelijkertijd wel kans op werk bieden. Wij willen onze studenten een reële kans geven. Eerlijke voorlichting helpt daarbij.'

Docenten van de opleidingen Welzijn geven tijdens de ombuiggesprekken suggesties voor verwante opleidingen met meer arbeidsperspectief en voor andere sectoren met grote personeelsbehoefte, zoals techniek. Studenten die de adviezen opvolgden kozen voor gehandicaptenzorg, gezondheidszorg, techniek en juridische of secretariële dienstverlening. Voss merkt dat studenten en hun ouders de voorlichting op prijs stellen: 'Een vader vond het zo fijn dat hij zulke eerlijke informatie kreeg, dat hij zijn jongste dochter ging bewegen tot een technische opleiding. De oudste blijft echter bij haar keuze voor welzijn.'

Zij lijkt niet de enige die bij haar keus blijft. De sprong van welzijn naar techniek - zeker voor meiden zonder wiskunde-aanleg en een diep geworteld ideaal om met kinderen te werken - lijkt ook wel erg groot. Maar dat valt mee, vindt Marion Klapwijk, branchedirecteur Welzijn bij Albeda: 'Met name de gezondheidstechniek, zoals opticiens en audiciens heeft raakvlakken met welzijn.'

Recombinatieopleidingen

Vanaf volgend schooljaar gaat Albeda recombinateioopleidingen aanbieden door arbeidsmarktrelevante richtingen te combineren met richtingen die aansluiten op de oorspronkelijke keuze. Zo'n richting kan in de vorm van een minor wor-

Welzijnsopleidingen spelen in op verslechterde arbeidsmarkt

Studenten Friese Poort aan het werk bij
kinderdagverblijf De Tovervis in Drachten

den gevolgd. Voorbeelden zijn Helpende Zorg en Welzijn en Facilitaire Dienstverlener (Facilitair Medewerker Zorg) op niveau 2; en Medewerker Maatschappelijke Zorg en Verzorgende Individuele Gezondheidszorg op niveau 3, aangevuld met modules Ondernemersvaardigheden. De nieuwe opleidingen kunnen worden aangepast aan de veranderende arbeidsmarkt. Met meer lesuren per week zijn ze intensiever. Dat vinden toekomstige studenten geen probleem, weet Klapwijk. Zij bespeurt enthousiasme in het werkveld en onder studenten die zich oriënteren op een nieuwe opleiding: 'De crisis maakt studenten realistischer. Ze zijn er zich van bewust dat opleidingen arbeidskansen moeten bieden en zij hebben de flexibiliteit om zich daarop te richten.'

Vmbo

Omdat beroepsoriëntatie al in het vmbo begint, werkt Albeda samen met vmbo-scholen die Zorg en Welzijn aanbieden. In Rotterdam wordt veel aandacht besteed aan loopbaanoriëntatie- en begeleiding (LOB) in het voortgezet onderwijs.

Het Rotterdamse vmbo Slinge geeft leerlingen een eerlijk beeld van de arbeidsmarktrelevantie binnen de branches. Slinge leidt leerlingen breed op in verschillende welzijnsrichtingen. In het LOB-programma brengen leerlingen vanaf klas 2 bedrijfsbezoeken om hen zoveel mogelijk te laten kennismaken met andere beroepssectoren. Zij zijn dan ook praktisch bezig. Decaan Karin Lameijer: 'Soms zie je dan dat leerlingen beseffen dat meer beroepen leuk zijn, dat ze kranten napluizen op vacatures in de richting die zij ambiëren. Juf, ik word liever apothekersassistente, dan vind ik tenminste werk, zei een meisje laatst.' Ze vindt het lastig leerlingen met een droom voor een beroep met weinig arbeidskansen tot een andere keuze te bewegen: 'Meiden die van jongs af met kinderen willen werken en om die reden hier op school zijn gekomen, zijn moeilijk van hun keus af te brengen. Ik wijs hen op het slechte arbeidsperspectief, maar ze blijven erbij. Die kiezen geen andere richtingen, zoals techniek.'

Schwung

Richtingen zoals techniek moeten echt bij je passen, vindt Liesbeth Gamadia, beleidsmedewerker Onderwijs Zorg & Welzijn ROC van Amsterdam. Zij pleit voor flexibiliteit in het opleidingsaanbod. 'Beroepssectoren zijn conjunctuurafhankelijk,' stelt ze. 'De kinderdagverblijven gaan echt niet allemaal dicht. De schwung van vijftien jaar geleden komt heus wel weer terug, alleen niet met die wildgroei van toen.'

Het ROC van Amsterdam is gestart met oriëntatieprogramma's in de eerste periode van de opleiding. Ze begeleiden stu-

denten in het maken van een keuze van de juiste opleiding en verleiden ze om zich naast hun eerste keuze ook te verdiepen in andere beroepen binnen Zorg en Welzijn. Na deze oriëntatieperiode kunnen ze zonder tijdverlies overstappen naar een andere opleiding. Gamadia: 'Opleidingen worden gecombineerd, zodat studenten beter kunnen kiezen. Arbeidsperspectief speelt hierbij een belangrijke rol.' Ze werken nauw samen met brede basisscholen, waarbij stages gecombineerd worden vanuit de opleidingen pedagogisch werk, onderwijsassistent en sociaal cultureel werk. De stages zijn gericht op onder andere assisteren in de klas en de naschoolse opvang. Ook kunnen studenten zich na hun opleiding in relatief korte tijd omscholen voor beroepen met meer arbeidsperspectief.

Numerus fixus

Het Haagse ROC Mondriaan stelde vorig schooljaar al een numerus fixus in voor Pedagogisch Werk (PW). Na de opleiding Pedagogisch Medewerker, dat onder PW valt, biedt de school voor niveau 3 de mogelijkheid voor een wijkgericht kopjaar Maatschappelijke Zorg, richting Gehandicaptenzorg. 'Voor de opleiding Pedagogisch Medewerker Jeugdzorg zijn op dit moment nog genoeg goede stageplekken voorhanden,' vertelt Ronald van der Ham, docent aan de opleiding Onderwijsassistent en voorlichter Welzijnsopleidingen aan ROC Mondriaan. 'Afgestudeerden vinden nog steeds aan hun opleiding gerelateerde beroepen. Er is een goede aansluiting op het hbo.'

**De crisis maakt
studenten realistischer**

De opleidingen Sociaal Cultureel Werk en Sociaal Maatschappelijk Dienstverlener voegt ROC Mondriaan samen tot de Opleiding Sociaal Werk. Met de veranderingen in de wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), waarbij de gemeente vanaf 2015 ondersteuning en verzorging van mensen met een beperking aan huis levert, ziet de school in deze sector voor de komende jaren voldoende arbeidsperspectief. Bovendien legt de Gemeente Den Haag steeds meer werk neer bij welzijnsorganisaties, waardoor stage- en werkplekken ontstaan. Als voorbeeld noemt Van der Ham de i(nfo)-shops in wijkcentra, waar mensen terecht kunnen voor onder andere hulp bij het invullen van formulieren voor extra zorgtoeslag. Met de opleiding Onderwijsassistent richt Mondriaan zich nog meer op de doorstroom naar het hbo. Maar de opleiding biedt ook nog steeds kans op werk. Van der Ham: 'Scholen voor speciaal- en voortgezet onderwijs bieden nog steeds banen aan.'

Ineke Westbroek is freelance journalist